תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייסדות כ"ק מרן רבינו הקוה"ט זיעוע"א - בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
קרית יואל - בני ברק

וְהִיָּה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל פַּלְגֵי מָיִם

שבת זכור - פורים

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר
בהתייסדות כ"ק מרן רבינו הקדוש"ט זיעוועכי"א - בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
קרית יואל - בני ברק

בס"ד

שבת זכור

מצות עשה מן התורה לשמור בלב שנאה לעמלק ולזרעו וגם לזכור "בפה" את מחיית עמלק כדכתיב זכור את אשר עשה לך עמלק וכתיב תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח ודרשו חז"ל "זכור" בפה, "לא תשכח" בלב.

וכדי לקיים מצוה זו תקנו לקרות פרשת עמלק בשבת לפני פורים כדי לסמוך מחיית עמלק למחיית המן שהוא מזרעו כדכתיב במגילה "והימים האלה נזכרים ונעשים" שזכירה קודם לעשייה, כלומר לזכור מחיית עמלק קודם עשיית חג הפורים.

זכור את אשר עשה לך עמלק.

איתא במדרש כתוב זכור את יום השבת לקדשו וכתיב זכור את אשר עשה לך עמלק, הא כיצד, זה זכור לקדשו ולענגו, וזה זכור להשמידו ולאבדו, ע"כ.

והוא פלא מה היה קשה להמדרש ומה תירץ.

וי"ל דלכאורה למה במחיית עמלק כתיב זכור את וכו' וכתיב נמי לא תשכח, ובשבת כתיב רק זכור את יום השבת ולא כתיב לא תשכח, הא זכירת שבת וודאי יותר חמורה מזכירת עמלק, והתי' על זה הוא, דזכירת שבת אינו נגד טבע האדם, דזכירת שבת הוא במנוחה ועינוג וזה דבר שהגוף רוצה בו, על כן אינו צריך לאזהרה כפילא, אבל זכירת עמלק היא במחיה והשמדה מעולל ועד יונק משור ועד שה והוא נגד טבע האדם ובפרט עם ה' שהוא בטבע רחמן על כן הוצרך הכתוב להכפיל אזהרתו, והן הן דברי המדרש, כתיב וכו' וכתיב וכו' הא כיצד, פי' למה לא כתיב בתרווייהו לא תשכח רק במחיית עמלק, ע"ז תי' "זה לקדשו ולענגו" והוא אינו נגד טבע האדם ע"כ לא הוצרך לכפול אזהרתו, וזה להשמידו וכו' לכן הוצרך לכפול.

(ישמח משה)

בס"ד

חידו"ת לפורים

ותען אסתר גו' תנתן לי נפשי גו' כי נמכרנו גו' להשמיד גו' ואלו לעבדים ולשפחות נמכרנו החרשתי גו' ויאמר המלך אחשורוש גו' מי הוא זה גו' אשר מלאו לבו לעשות כן.

והנה קשה הלשון נמכרנו שאמרה אסתר, כי היאך שייך לשון מכירה אצל הריגה. והיה צ"ל כי נגזר עלינו. ועוד למה הוסיפה אסתר לאמר ואלו לעבדים גו' נמכרנו החרשתי אשר לא נאמר עד הנה שום זכר מן מכירות לעבדים. ועוד מה אמר אחשורוש מי הוא זה וגו' הלא הוא בעצמו חתם א"ע על הגזירה כמו שאמר הכתוב ויכתוב בשם המלך וגו'.

ויש לתרץ על פי מה ששמעתי בשם הר"ר שרירא גאון זצ"ל מעשה שהיה אז בימיו עשיר מופלג והיה לו ספר תורה שהיה כתב ידו של עזרא הסופר. ולעשיר זה היה לו שני בנים. ולאחר פטירתו פרצה מחלוקת בין הבנים היורשים מחמת שכל אחד מהם חפץ לקחת את הספר תורה הזה מלקחת כל כסף וזהב שבעולם. והציעו טענותיהם לפני יודעי דת ודין, ויצא הפסק דין שהחלוקה תהיה ביניהם ע"פ הגורל ומי שיזכה ע"פ הגורל בהספר תורה הוא יקבל הספר תורה הזה. והטילו גורל ביניהם וזכה האחד בהספר תורה ושמח מאוד שמחה גדולה. והיה בעיניו כמוצא שלל רב.

ולהשני היה לו יסורים גדולים כי אף שלקח כנגדו הרבה כסף וזהב מ"מ כל זאת אינו שוה לו מגודל תשוקתו להספר תורה הזה. והיה שם בהעיר הנ"ל מומר אחד ובראותו כל זאת, מאוד חרה אפו על היורש הזה שאיבד הון רב בעד ספר תורה אחד. וברשעתו החליף את מלבושיו כדי שלא יכירוהו. והלך לבית הכנסת אשר היה שם הספר תורה הזה. והתחבא שמה באיזה זוית עד הערב וכאשר הלכו כל

בס"ד

האנשים לביתם לקח המומר הזה את הספר תורה מנרתיקו ומצא כתוב (שמות נג, כ) ועבדתם את ה' אלהיכם ובירך את לחמך וגו' ועשה הרשע הזה ברשעתו ומחק את הע' מן ועבדתם וכתב א' במקומו ופיסל את הספר תורה בחירוף וגידוף גדול ר"ל. ודבר זה לא נתוודע לשום אדם. ולאחר כמה ימים נודע הדבר שיש טעות כזה בהספר תורה הזה. והנה היורש הזה שהספר תורה נפל בגורלו היה לו צער גדול בשמעו מזה. ומגודל היסורים ודאגה נחלה מאוד כי אמר אף שיכולין לתקן הטעות הזה אבל לא יהיה נקרא ספר תורה של עזרא הסופר. ובא אליו אביו בחלום הלילה וסיפר לו את כל המאורע וצוה לחפש תחת השולחן ושם נמצא עין של המומר אשר נתקיים בו עין תחת עין, ועוד אמר לו אביו אשר הספר תורה לא יתקן שום אדם, כי כן יצא הפסק מהב"ד של מעלה אשר עזרא הסופר בעצמו יתקן את הספר תורה שלו וכן היה כאשר אמר אביו.

וכאשר שמע הגאון הנ"ל המעשה הזאת אמר שעפ"ז נוכל לתרץ הפסוקים הנ"ל. כי המן הרשע עשה ג"כ כדבר הזה. היינו מתחילה כאשר בא לפי המלך לא גילה לו תוכן כוונתו הרע רק אמר שרצונו לקנות את היהודים לעבוד בהם. ונותן בעד זה עשרת אלפים ככר כסף. וכתב השטר מכירה על לה"ק לעבדם. והמלך אחשורש חתם א"ע על זה. ואח"כ עשה המן הרשע ברשעתו ומחק את הע' וכתב א' במקומו בלשון לאבדם. ואח"כ כאשר ראו סופרי המלך את השטר מכירה שהיה נכתב לאבדם, אז כתבו הם פי' הדבר להשמיד להרוג ולאבד, וזהו שאמרה אסתר. ואלו לעבדים ולשפחות נמכרנו. היינו כאשר אמר לפניך בתחילה. החרשתי. ולכן כעס המלך אחשורוש ואמר מי הוא זה ואי זו הוא אשר מלאו לבו לעשות כן, פי' כי אני לא מכרתי אותם אלא לעבדים. ועל ידי זה עשה לנו השי"ת נסים ונפלאות על ידי מרדכי ואסתר. וכן יהי רצון שירומם קרן ישראל בב"א.

(אוהב ישראל)